

[Začít se má od kolébky aneb Prorodinné aktivity v Knihovně Jiřího Mahena v Brně](#) [1]

Autor:

- [LIŠOVSKÁ, Pavlína](#) [2]

Číslo:

- [2018, ročník 27, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [děti](#) [5], [Knihovna Jiřího Mahena v Brně](#) [6], [S knížkou do života](#) [7]

Region:

- [09 Region Velká Morava](#) [8]

Úvodem

V příspěvku se zaměříme na aktivity, jež [Knihovna Jiřího Mahena v Brně](#) [9] připravuje v Ústřední knihovně, ale i ve svých pobočkách pro rodiny s malými dětmi. Všechny akce cílí na podporu trávení společného volného času, rozvoj dětských dovedností, vztahu ke knihám, ale také směřuje svou pozornost na rodiče na mateřské a rodičovské dovolené, kteří jsou v tomto období odloučení od přirozené sociální skupiny, a snaží se u nich podporovat rozvoj znalostí a dovedností týkajících se výchovy dítěte a dalších oblastí.

Knihovny se již snad od svých počátků staly neodmyslitelnou součástí cesty za vzděláním a za informacemi a v neposlední řadě také kulturními a komunitními centry. Schází se v nich totiž lidé nejrůznějších povah, věkových skupin a smýšlení, všichni ale s jedním cílem – číst, vzdělávat se a bavit se prostřednictvím textů. Knihovny vykazují značný potenciál v tom, jakou programovou nabídku mohou svým klientům nabízet. Nemluvíme jen o programech přednáškového typu, ale také o dalších vzdělávacích aktivitách a o aktivitách volnočasových, kulturních. Knihovny na svá bedra vzaly úkol toho, kdo formuje, vede, usměrňuje, chápe, těší i baví. Že to nebývá úkol jednoduchý, je zcela samozřejmé, neboť kulturních center a organizací, které se snaží svým uživatelům přinášet vše výše zmíněné, je nepřeborné množství. Knihovny však mají jednu velkou výhodu. Jsou shromažďovateli informací v podobě knih, brožur a dalších médií, jež jsou schopny svým klientům nabízet k půjčení a užitku.

Snahou každé vyspělé společnosti je vychovávat všeobecně vzdělané jedince, kteří budou uplatnitelní ve společnosti. V době, kdy společnost naráží na problémy s pochopením čteného textu a neschopností uplatnit získané poznatky v praxi, se prostředí knihoven, v nichž jsou textové dokumenty uchovávané, dostává do popředí.

Dovolím si parafrázovat jednu myšlenku, s níž jsem se před nějakou dobou setkala – čtení má na dítě podpůrné účinky v řadě oblastí, dovede rozvíjet mnohé důležité kompetence a je schopno otevírat cestu k poučení, získávání vědomostí a naplnění lidské a občanské existence, proto by byla škoda

nevyužít jeho potenciálu a nepomoci jeho prostřednictvím dětem k seberozvoji. Cílem knihoven je pak přispět k prohlubování schopnosti kritického myšlení u dětí, ideálně od nejútlejšího věku, aby byly schopny rozpoznávat důležité a nedůležité informace, aby nepodléhaly klamným informacím objevujícím se dnes a denně na internetu apod. K pozitivnímu vztahu ke knihám je vhodné vést děti od nejútlejšího věku, aby vnímaly všechny klady, jež jim toto médium může přinést. Velkým bonusem pak je, pokud si tyto klady uvědomují rodiče a rodiny přirozeně ze své podstaty a vedou děti k lásce k četbě a úctě k psanému slovu již od malička.

Aktivity Knihovny Jiřího Mahena v Brně

V tomto snažení mohou rozvinout svůj potenciál i knihovny a připravovat pro rodiče různé aktivity, zprostředkovávat tipy na kvalitní četbu a knihy pro nejmenší, ukazovat jim, jak správně pracovat s knihou a jak docílit toho, aby si dítě z každého příběhu odneslo hodnotné informace. Nejinak je tomu v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, jež se nejen v Ústřední knihovně, ale také ve svých pobočkách věnuje těm nejmenším a jejich rodinám, připravuje pro ně pestrý kulturně vzdělávací program a nabízí jim i další benefity. V dalším textu se zaměříme jen na aktivity připravované pro veřejnost, opomenuty budou aktivity připravené pro školy a školní kolektivy.

S knížkou do života (Bookstart)

Začneme-li představením aktivit Ústřední knihovny, je důležité nejprve zmínit aktivity související s novým projektem [S knížkou do života](#) [10] (Bookstart), neboť – jak bylo předestřeno již v názvu příspěvku – začít se má od kolébky. O tomto projektu je zcela jistě knihovnická veřejnost plně informována, nebudu zde tedy vysvětlovat jeho cíle a náplň. Avšak program, který chystáme pro rodiče s dětmi zapojené do tohoto projektu, bude kopírovat zájem této cílové skupiny, budou pro ně připraveny programy na téma trénink paměti, arteterapie, představení knížek pro nejmenší, rukodělná tvorba, představení didaktických hraček a pomůcek z [Lekotéky](#) [11] atd. Do projektu se zapojují také některé z poboček, jež si chystají vlastní program odpovídající zájmu a zaměření tamních čtenářských rodin. Ve spolupráci s městskými částmi je samozřejmostí předávání dárkových sad rodičům (resp. jejich novorozenejším dětem) v rámci vítání občánků. Dárkové sady budou kromě metodické příručky, tipů k prvnímu čtení a leporela pro miminko obsahovat také symbolické registrační kartičky do knihovny, které lze využít do čtyř let věku dítěte a vyměnit je za platnou čtenářskou průkazku.

Knížkování

Samozřejmě nezapomínáme ani na děti již starší, pro něž je připraven program Knížkování. Aktivity probíhají jednou za dva měsíce v odpoledních hodinách a jsou určeny pro děti od tří do šesti let. Cílem tohoto programu je seznámit děti s kvalitní literaturou, a to nejen po dějové, ale i po vizuální stránce. Program je vždy zaměřen na konkrétní tituly, z jejichž děje vycházejí veškeré aktivity připravené pro děti.

Čteme a znakujeme

Přirozenou součástí je také práce s handicapovanými dětmi. Speciálním typem je mezigenerační program Čteme a znakujeme, jenž je zacílen na děti se sluchovým handicapem a probíhá několikrát za rok. Na každé setkání je předem vytvářena videopozvánka, jež je tlumočena do českého znakového jazyka, na samotném setkání je pak přítomen tlumočnický do tohoto jazyka. Aktivity jsou realizovány ve spolupráci s Ateliérem výchovné dramatiky Neslyšících DiFa JAMU a projektem Tableto.

Čtenářský klub

Pro děti z prvního stupně základních škol je pak připraven [Čtenářský klub](#) [12]. Ten navštěvují děti ve věku od osmi do dvanácti let pravidelně jednou za tři týdny jako volnočasový kroužek. V rámci

kroužku se malí knihomolové seznamují s jednotlivými literárními žánry, hrají literárně laděné hry, povídají si o přečtených knížkách, plní nejrůznější úkoly a mj. jsou domlouvány také exkurze. Např. v roce 2017 jsme navštívili studia České televize Brno a prostory nakladatelství Host, kde se děti seznámily v prvním případě s různými podobami textu, resp. mediálního sdělení, v druhém případě s tím, jak vzniká kniha.

Family Point

Pro rodiny s dětmi je také v Ústřední knihovně a některých pobočkách zřízen a otevřen tzv. [Family Point](#) [13], jenž slouží jednak jako informační bod (rodiny se zde mohou dozvědět informace o rodinné problematice a fungování rodin apod.), ale také je k dispozici přebalovací a krmicí koutek, hrací koutek s hračkami pro děti, přístup k bezplatnému internetu či nabídka knihovního fondu, jenž primárně obsahuje knihy a časopisy věnované dětem a rodičům.

Rodinný pas

Rodiny s dětmi mohou využít také partnerské spolupráce a využít slevu na registraci do knihovny v případě, že jsou majiteli [Rodinného pasu](#) [14]. Rodiče pak rovněž mohou svým dětem půjčovat z rozsáhlé nabídky didaktických pomůcek a her z Lektotéky. Tu má a postupně doplňuje a inovuje nejen Knihovna pro děti a mládež, ale také Hudební knihovna a mnohé pobočky. Půjčování knih je samozřejmostí, možnost půjčit si deskové hry či tematické kufříky rovněž.

Další aktivity

Z větších akcí, jež jsou určeny dětem (popř. rodinám s dětmi) a do nichž se Ústřední knihovna zapojuje jak samostatně, tak v rámci celobrněnských akcí, můžeme zmínit např. Dětský den, [Noc s Andersenem](#) [15], [Ghettofest](#) [16] (multikulturní pouliční festival, který probíhá v sociálně vyloučené lokalitě v Brně), [Family Fest](#) [17] (festival pro rodiny s dětmi, jehož součástí jsou představení, živá hudební vystoupení, nechybí možnost povídat si se zástupci organizací a společností, jež se věnují práci s dětmi či péči o děti) či již tradiční projekt pro žáčky prvních tříd [Poprvé do školy – Poprvé do knihovny](#) [18] (účastní se jej především děti z partnerských škol, ale mohou se zapojit také další děti, např. při pasování prvňáčků na rytíře knih a čtenáře knihovny, které je nedílnou součástí projektu).

Běžnými aktivitami, jež jsou pořádány pro veřejnost, jsou různé výstavy, autorská čtení, soutěže pro děti s literárním námětem aj. Na venkovních akcích pak mohou využít i různé atrakce jako obří knihovní oboustranné puzzle, knihovní pexeso, knihovní obří kostky, magnetické kartičky s motivy Braňte knihu!, vymalovávací desky na smazatelné fixy s motivem knihovního maskota opičky Rozárky aj.

Z aktivit, jimž se věnují jednotlivé pobočky, nelze zcela jistě opomenout klubovou činnost pro rodiče na mateřské či rodičovské dovolené s názvem Kniha, kafe, kočárek. Tu organizuje jedna z nejnovějších poboček – Medlánky. V Řečkovících a v Bystrci pak kromě jiných akcí pořádají vlastní Dětský den. V Bohunicích, Lesné, Líšni a Starém Lískovci pořádají každoměsíční program pro rodiče s dětmi od dvou do pěti let Čtení pro nejmenší (paní knihovnice dětem předčítají a ukazují knihy určené těm nejmenším).

Pobočky Starý Lískovec a Lesná se pak zapojily do akce, při níž dětem předčítají senioři, a pořádají akce Čtení s babičkou či Babičky čtou dětem. Pohádkové odpoledne, což je obdoba akce Čtení s nejmenšími, kteří přijdou v doprovodu dospělé osoby, pořádají každý měsíc pobočky Černá Pole a Vinohrady. V Maloměřicích pro děti ve školním věku pořádají Týden čtení, kdy jsou pro všechny čtenáře připraveny různé aktivity, soutěže a kvízy, jež podporují tuto cílovou skupinu v jejich čtenářské zálibě.

Pobočka v Medlánkách také uspořádala akci Knižní víla čte dětem, kdy paní knihovnice převlečená za vílu předčítala malým čtenářům z vybraných knižních titulů a zároveň je poté provázela po celém provozu a vysvětlovala, jak knihovny funguje a co všechno v knihovně mohou využívat.

Motivů večerníčků využívá pobočka na Lesné, která pořádá Zábavná odpoledne s Večerníčkem, kdy jsou pro děti připraveny aktivity s hrdiny večerníčků v hlavní roli. Samozřejmě součástí pak jsou různé kluby šikulek (děti si vytvářejí různé ozdoby či záložky), autorská čtení, divadelní představení (loutková i hraná), výtvarné dílny, soutěže, kvízy, výstavy atd.

Závěrem

Na závěr lze říci, že nejen představené aktivity (tímto se omlouvám kolegyním, jejichž činnosti jsem v omezeném prostoru článku nezmínila) naší knihovny mohou podpořit od nejtělejšího věku děti v zálibě čtení. Základem snažení všech knihovníků je vytvořit pro děti bezpečné zázemí, ve kterém se budou cítit dobře, kam se budou rády vracet a v němž uvidí smysl pro budoucnost. Motivovat děti ke čtení je radostná práce (ne-li dokonce zábava), proto by byla škoda nevyužít možností, jež v knihovnách máme, a nezprostředkovat malým čtenářům to, co máme sami rádi – knihy, knihovnu, radost, zábavu, poučení. Ukažme dětem, že práce s knihou může být i pohodová záležitost, nejen stres.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/zacit-se-ma-od-kolebky-aneb-prorodinne-aktivity>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/zacit-se-ma-od-kolebky-aneb-prorodinne-aktivity>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/lisovska-pavlina>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/deti>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/knihovna-jiriho-mahena-v-brne>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/s-knizkou-do-zivota>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/09-region-velka-morava>
- [9] <http://www.kjm.cz/>
- [10] <http://www.skvizkoudozivota.cz/>
- [11] <http://www.kjm.cz/lekovka>
- [12] <http://www.kjm.cz/ctenarskyklub-deti>
- [13] <http://www.kjm.cz/familypoint>
- [14] <http://www.rodinnepasy.cz/>
- [15] <http://www.nocsandersenem.cz/>
- [16] <http://ghettofest.cz/>
- [17] <http://www.trhynazelnaku.cz/akce-na-zelnaku/family-fest/>
- [18] <http://www.kjm.cz/poprv-do-skoly-poprv-do-knihovny>